

**Hozirgi kunda pedagoglarda uchraydigan muammolar va ularning
yechimlari**

**Guliston davlat pedagogika
instituti pedagogika yo‘nalishi
1-kurs talabasi Xudoyberdiyeva
Tursunoy Tohirjon qizi**

Annotatsiya.

Bu maqola pedagoglarda uchraydigan muammolarni aniqlash va ularning yechimlarini topish, ularning mohiyatini va shaxsiy rivojlanishga olib keladigan ahamiyatini taqdim etadi. Ushbu maqolada pedagogika bilan bog‘liq turli turdagi yo‘nalishlar va ularning jamiyat va inson xulqiga ta‘siri kenglik bilan tushuntiriladi.

Maqola ta‘lim tizimida pedagoglarning muammolari uslubiyoti, boshqa ilmiy disiplinlar bilan bog‘lanishiga ta‘sirini va ta‘lim tizimiga qanday ta‘sir qilishi haqida tahlil qiladi.

Ushbu maqola ilmiy tadqiqotlarni tahlil etish, inson tushunishini va uning ta‘siri hamda uning qadriyati va yangi metodlarni o‘rganishda xususiy ahamiyatga ega bo‘lgan psixologik jarayonlarni tahlil qiladi.

Kalit so‘zlar. Pedagogika , pedagog, predmet, zamonaviy texnologiyalar, xususiyat, dolzarb muammolar , yo‘nalishlar, jarayonlar, metod, o‘qitishning yangicha prinsiplari, pedagogikaning mehanizmlari,integratsiya,byurokratiya.

Kirish

Hozirgi kunda pedagoglarda bir qancha muammolar paydo bo‘lib ularning turli xil yechimlari o‘rganilmoqda.Maktablarda pedagog xodimlarning hozirgi kundagi asosiy muammosi bu oylik maoshlarining pastligidir.Buning natijasida ko‘pchilik pedagoglar o‘z ishiga sidqidildan yondashmayapti. Oxir oqibatda o‘quvchilarning o‘zlashtirish ko‘rsatkichi ancha pasayib,maktabni bitirgan o‘quvchilarning oliy ta‘lim muassalariga kirish ko‘rsatkichi anchayin kamayib bormoqda.Shu bilan birga shu kabi muammolardan biri bu ko‘pchilik pedagoglarning zamonaviy texnologiyalardan foydalana olmasligidir.Hozirgi axborot texnologiyalar asrida bu juda katta global muammodir. Qolaversa,ko‘pchilik maktablarda zamonaviy texnologiyalarning yetishmasligi va internet tarmog‘ining yaxshi ishlamasligidir.Oqibatda pedagoglar

darslarda mavzu bo'yicha turli xil slaydlar, videodarslar va turli xil zamonaviy metodlardan foydalana olmasligiga olib keladi.

Adabiyotlar tahlili va Metodologiyasi

Qosimov Azimjon Sanoqul o'g'li o'zining "Ta'lim tizimidagi muammolar" nomli maqolasida: — Hozirgi kunda ta'lim tizimida uchraydigan ayrim kamchiliklar talaba yoshlarning sifatli bilim olishi hamda ilm-fanga bo'lgan qiziqishni so'ndirishga sabab bo'layapti. Bu esa kelajagimizga putur yetkazishi mumkin. Talabalarni ilm-fanga qiziqtirishning samarali yo'llarini topishdan oldin ularni ta'lim olayotgan muhitini chiroyli qilishimiz kerak. "— degan fikrlarni keltirib o'tgan. "Pedagogika" kitobida quyidagicha keltirilgan: Ta'limdagi muammolar davlatning barqaror rivojlanishiga to'sqinlik qiladi. Shu munosabat bilan joriy yilning 28 yanvar kuni bo'lib o'tgan yig'ilishda Davlatimiz rahbari darajasida maktab ta'limi sohasidagi muammolar va dolzarb masalalar qayd etildi, qator takliflar ilgari surildi. Albatta, bunday g'amxo'rlik maktab ta'limining ustuvorligidan dalolat beradi. Biroq, maktab ta'limi muammolari tizimli va mustaqil tarzda hal qilinishi kerak. Muammolar chetdan turib hal qilinadi, deb uylash xatodir, shuning uchun xalq ta'limi sohasidagi davlat siyosatida ishtirok etadigan barcha davlat organlaridan tashabbuskorlik talab etiladi. Ubaydullayev Eldor Ixtiyor o'g'li o'zining "Ta'lim sifati" nomli maqolasida shunday fikrlar keltirgan: Ta'lim sifatini oshirishda pedagoglar bilim va kasbiy mahoratning davr talablariga mosligi o'qitishda innovatsion ta'lim texnologiyalardan oqilona foydalanish, tashkil etilayotgan darslarning samaradorligi ta'lim oluvchi yaxshi o'zlashtirishi uchun har bir mavzuning pedagogik va axborot texnologiyalari qo'llagan holda o'qitilishini ta'minlash talab etiladi o'qishda kompetensiyaviy egallangan bilimlarni hayotda qo'llay olish kasb tanlash mustaqil ta'lim olish o'quv bilish kompetensiyalarini rivojlantirish dolzarb vazifalardan biridir yuqoridagi gaplarning barchasi ta'lim sifatini oshirishga juda katta samarali xizmat qiladi.

Muhokama

Hozirgi kunda pedagoglarda uchraydigan muammolar: o'quvchilar psixologiyasi tushunmaslik, zamonaviy texnologiyalardan foydalana olmaslik, ota-onalar bilan nizolar, shu bilan birga o'z mutaxassisligini yaxshi bilmaslik kabilarni kuzatish mumkin.

Ushbu muammolarni yechimini quyidagilar bilan izohlash mumkin. Eng avvalo, pedagoglar (o'qituvchilar)ni oylik maoshlarini oshirish, yangicha metodlarni o'rgatish bo'yicha ilmiy-amaliy konfirensiyalar, seminarlar tashkil qilish. Yoshi katta o'qituvchilarga zamonaviy texnologiyalardan foydalanishni o'rgatish maqsadida qayta

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Issue 2. February 2024

tayyorlov kurlarini tashkil qilish va ushbu soh abo'yicha imtixonlar o'takazish.Oylik maoshlarni oshirishni yangicha prinsiplarini ishlab chiqish va toifa olish imtixonlarini onlayn tashkil qilish bo'yicha yangicha platforma ishlab chiqish.O'quvchilar bilan ishlashda eng avvalo ularning psixik xarektistikasini o'rganib chiqish va ularning ota-onalari bilan muloqotni ko'paytirish.Hozirgi axborot texnologiyalar asrida ko'pchilik maktab yoshidagi o'quvchilar turli xil kibersport o'yinlariga yanikim (pubge,kontir va shunga o'xshash o'yinlarga qiziqishi ancha yuqori). Pedagoglar integratsiyalashgan darslar tashkil qilishi va har bir o'quvchi bilan do'stona suxbat qurib turishi maqsadga muvofiqdir.O'quvchilarning psixologiyasi bir muncha murakkab bo'lib ularning har biri bilan til topishish mushkul ishdir.Bu ham pedagoglarning hozirgi kundagi muammolaridan biridir.Hozirgi maktab o'quvchilarini oldingi zamon o'quvchilari bilan taqqoslaganimizda hozirgi maktab o'quvchilarining fikrlash darajasi anchayin ilgarilab ketgan. Shu bilan birga hozirgi ota-onalar ham bundan mustasno emas.Misol uchun o'tgan o'n yilga nazar tashlaydigan bo'lsak, o'sha paytlarda boshlang'ich sinf o'quvchilari ichida o'zlashtirishi qiyin bo'lganlari bilan darsdan so'ng qo'shimcha mashg'ulotlar o'tilar edi.Ota-onalar ham bu holatga ijobiy baho berib keying safarlarda bunday holatlarni oldini olish maqsadida farzandi bilan ko'proq shug'illanishar edi.Hozirgi paytda esa bunday holatlarni kuzatish anchayin mushkul.Ota-onalar ham farzandi nohaq bo'lsalar ham pedagog xodimni tarbiyasizlarcha xaqoratlab ketishadi. Ko'pchilik pedagoglar ham o'quvchilarga tabaqasiga qarab muomala qilishadi.Ota-onasining nasl-nasabiga qarab o'quvchilarga muomala qilishlari bu o'rtaxol va kam ta'minlangan oila farzandlarining kelajakdagi orzulariga erishishiga to'sqinlik qilishi va o'qishga bo'lgan qiziqishini so'ndirib qo'yishi mumkin.

Natija

Bugungi kunda respublikamizda ta'lim tizimini modernizatsiya qilish o'qitishning innovatsion texnologiyalarni joriy etish mustaqillik ijodkorlik tashabbuskorlik tadbirkorlik kabi kasbiy sifatilarga ega yoshlarni tayyorlash hamda pedagoglarni rag'batlantirish maqsadida katta ahamiyatga ega sazovor ishlar amalga oshirilmoqda lekin tahlil va o'rganish natijalari hozirgacha ta'lim tizimida saqlanib kelayotgan muammolar borligini ko'rsatmoqda masalan:

Ta'lim muassasalarida malakali pedagoglarning yetishmasligi ularni tayyorlashda amaliyotga joriy etilgan o'quv reja va dasturlarning yaratilishida sohadagi islohotlar to'liq inobatga olmasligi hamda ular mazmunan eskirganligi,

Ta'lim oluvchilarning nazariy va amaliy bilimlarni mustahkamlashda hamda iqtidorli yoshlarning kreativ g'oyalarini amaliyotga tadbiiq etishda tizimli va innovatsion faoliyat to'g'ri yo'lga qo'yilmaganligi,

pedagoglar tamonidan ta'lim oluvchilarning intellektual qobiliyatini rivojlantirishga yo'naltirilgan o'quv mashg'ulotlari tashkil etilmaganligi pedagoglar tomonidan innovatsion pedagogik texnologiya va metodlarini amaliyotga keng joriy etilmasligi ta'lim muassasalarini o'rtasida o'zaro hamkorlik to'liq yo'lga qo'yilmaganligi o'quv mashg'uloti ta'lim oluvchilarga bahslashish o'zining fikrini bayon etishga imkon juda kam berilishi ayrim mashg'ulotlarda pedagoglar eski ma'lumotlarni takrorlash bilan cheklanib qolayotganligi shular jumlasidandir.

Ta'lim tizimidagi muammolarni bartaraf etishning asosiy yechimi bu o'quvchi yoshlarda ularni jalg'itadigan ijtimoiy tarmoqlar va telefonlar va yana shunga o'xshash narsalarni ularga bermaslik ularning aqlu xayoli va fikrini asosan o'qish bilim olish bilan mashg'ul qilish lozim. Hozirgi kunda yoshlarning kitob o'qishga bo'lgan qiziqishi juda ham pasayib ketmoqda ularni asosan kitob o'qishga bo'lgan qiziqishini yuqori qilmoq lozim buning uchun ota-ona va pedagog birgalikda kelishib harakat qilmoqligi kerak o'quvchiga ko'proq kitob o'qishi uchun shart-sharoitlar va ularni qiziqitira oladigan kitoblardan tavsiya bermoq kerak.

Xulosa

Xulosa qilib aytganimizda, talaba yoshlarni ilm fanga qiziqtirishni usullar juda ko'p, lekin biz shu usullarni amaliyotga joriy qilsak samarali natija beradi. Bundan tashqari talabalarni jalb qilishda institut va universitetlarni dizayniga ham urg'u berish muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- 1.Karimov I.A. Yuksak manaviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
- 2.To'raqulov X.A. Pedagogik tadqiqotlarda axborot tizimlari va texnologiyalari. Toshkent: Fan, 2006
- 3.Hasanboyev J. va boshq. Pedagogika: Oliy o'quv yurtlari uchun darslik. – Toshkent: Fan, 2009.
- 4.Hasanboyev J. va boshq. Pedagogika. Toshkent: Fan, 2006.
- 5.To'raeva O., Xoliqberdiev K., Pedagogika (darslik) –T: “O'qituvchi” nashriyot-matbaa ijodiy uyi. 2008 yil.
- 6.Mavlonova R.A. va boshqalar. Pedagogika (darslik). T: “O'qituvchi” nashriyoti. 2002.